Proiect cultural finanţat de
Administraţia Fondului Cultural Naţional

Fundaţia Social-Culturală pentru Democraţie
"identitate, unitate, generozitate, acţiune" BAIA MARE

RECUPERAREA MODELELOR STRĂBUNE -
din sertarele muzeului de la bunici la strănepoți

Proiect cultural finanţat de Administraţia Fondului Cultural Naţional.

Aplicant principal: Fundaţia i.u.g.a.

Partenri: Muzeul de Etnografie şi Artă Populară - Baia Mare,
Muzeul Ţăranului Român- Bucureşti,
Universitatea de Arte şi Design – Cluj Napoca,
Şcoala cu clasele I-VIII *Vasile Lucaciu*- Şişeşti,
Şcoala de Muzică şi Arte Plasitce – Sighetul Marmaţiei,
Asociaţia *Prietenii frumosului*- Tisa

"Puncte" și Cusături

Noțiuni de bază

Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

Ce este Cusătura și de ce unelte este nevoie pentru a o realiza

- Cusătură = oranamentele alpicate pe țesături, făcute cu acul, din ață de bumbac, in, mătase sau din alte materiale. Cusăturile românești – caracterizate prin predominarea motivelor geometrice, aplicate pe anumite materiale, care trebuie să întrunească unele calități: uniformitatea țesăturii, posibilitatea urmăririi firelor. Cel mai frecvent întrebuințate la cusături sunt firele de bumbac, rezistente la spălat: bumbăcel, mulineu, bumbac mercerizat, bumbac tricot, firele de in, firele de mătase artificială, firele de lână.

- Ustensile
  Acul. Acele sunt de mărimi diferite: nr. 1- f. mare până la nr. 13 – f. mici. Acele se aleg în funcție de materialul de suport, felul și grosimea firelor întrebuințate.
  Degetarul din metal sau material plastic. Se pune pe degetul mijlociu de la mâna dreaptă și trebuie astfel ales încât să nu strângă sau să cadă de pe deget. El apără degetul de împunsături la înfigerea acului în materialul de suport.
  Foarfece mare folosit la tăierea materialului.
  Foarfece mic folosit pt. scos fire și unele decupări
  .

Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

Unde și cum este bine să lucrăm

- Mediul ambient. Lucrul de mână este o îndeletnicire migăloasă și de durată.
  Activitatea se desfășoară în aer liber sau o încăpere bine aerisită, la o temperatură potrivită și purtând o îmbrăcăminte comodă, lejeră.
  Trebuie să avem lumină naturală sau artificială suficientă și care să cadă pe obiectul de lucru, din față sau dinspre partea stângă.
  Încăperea în care lucrăm trebuie să fie curată, în jurul locului de lucru trebuie să avem ordine.

- Poziția cea mai indicată este așezat pe un scaun cu spătar drept care să permită rezemarea trunchiului. Înălțimea scaunului se alege astfel încât tălpile să se sprijine pe podea.
  Partea de sus a corpului se ține dreaptă, capul rămâne pe cât posibil drept sau ușor aplecat în față. Această poziție evită deformarea coloanei vertebrale.

  Lucrul de mână se ține la o distanță de 25-30 cm de ochi.
  NU se ține lucrul în poală și Nu se înclină corpul către lucru.
  Mâinile se țin apropiate de corp, într-o poziție lejeră.

Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

Ce ar mai trebui să știm înainte de a ne apuca de lucru

- Lucrul se ține în mâna stângă, de regulă, cu porțiunea de executat pe degetul arătător. Degetul mare și mijlociu ajută la mișcarea materialului pe măsura progresului lucrului.

Acul se ține în mâna dreaptă, între degetul mare și cel arătător. În timpul lucrului, acul se împinge cu degetul mijlociu, protejat de degetar. Lungimea firului care se pune în ac se ia de cca. 50-60 cm.

- IGIENA PERSONALĂ
  Pentru menținerea lucrului perfect curat de la început până la terminarea lui, se impune spălarea pe mâini la începerea activității, și, atunci când e nevoie, pe parcurs.

Este recomandabil ca lucrul început să fie păstrat într-un șervețel, săculeț sau bucată de pânză curată, care se pune într-un sertar sau dulăpior ferit de praf și curiozitatea celor neinițiați.

Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

Termeni specifici

Împunsătura – introducerea acului în material într-un anumit loc.

Punctul de lucru cu acul – echivalentul unei mișcări. Operație prin care se împunge și se scoate acul din material o singură dată. Mărimea punctului este egală cu distanța dintre locul unde se împunge și locul unde se scoate acul din material sau nr. de fire dintre aceste locuri.

Punct de ornamentație : o succesiune de puncte lucrate, diferite, care prin repetare pot forma un motiv ornamental.

Motiv ornamental – o succesiune de puncte de ornamentație, care reprezintă sau simbolizează figuri geometrice, plante, animale, corpuri cerești, animale etc.

Câmp ornamental- model. Îmbinarea diferitelor motive ornamentale în compoziții specifice zonei etnografice.

Fața lucrului - *fața*. Partea de deasupra a materialului de suport, care va constitui partea expusă vederii și care cuprinde unul sau mai multe câmpuri ornamentale.

Dosul lucrului – *dos*. Partea de dedesubt a materialului de suport, care nu constituie partea expusă vederii și care, de regulă, nu conține modelul de pe față.

În lung. În lungimea porțiunii pe care se execută motivul de ornamentație

În lat. În lățimea porțiunii pe care se execută motivul de ornamentație.

Întărirea aței. Fixarea firului de ață de materialul de suport fără nod se realizează cu mai multe împunsături în același loc sau cu puncte mici înaintea acului. Se alege locul care va fi acoperit de ornamentație.

Întinderea aței. Tragerea firului de ață astfel ca pe punctul de lucru firul să rămână bine fixat de material, întins și fără a încreți materialului.

Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

Tehnici de bază pentru cusut și brodat

Punctul înaintea acului

Punctul în urma acului (mixt)

Punctul de tighel

Punctul oblic

Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

Punctul înaintea acului

- Se coase, în general, de la dreapta la stânga.
- Împunsăturile se fac odată pe fața și pe dosul materialului, la distanță de 2, 3, 4, 5 sau mai multe fire, în funcție de modelul ales (marcat cu săgeată).

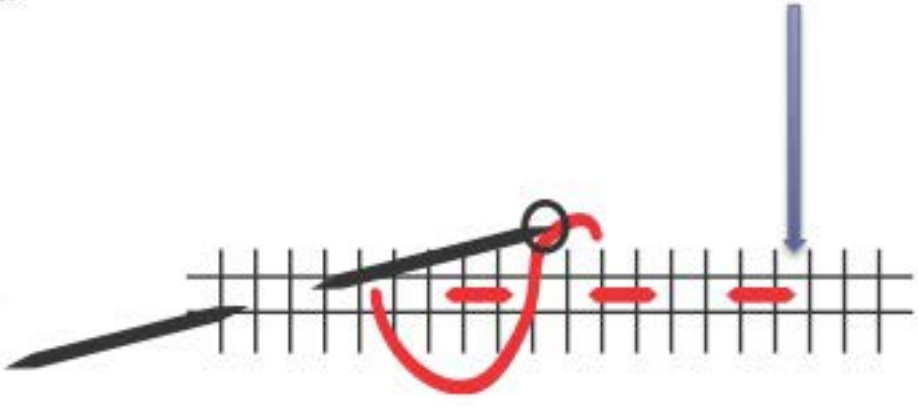

- Acesta este cel mai simplu punct de lucru și este utilizat , cu unele variații, pentru a crea cusături simple (cerculețe, încrețituri, însăilat, lațuri etc).
- Punctul înaintea acului este punctul de bază pentru ornamentațiile întâlnite pe cusăturile din Maramureș.

Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

Punctul în urma acului (mixt)

- Se lucrează de la dreapta la stânga.
- Pentru primul punct se ia cu acul (pe dosul materialului) o distanță de două puncte, iar pe față se înfige acul la jumătatea distanței (marcat cu săgeată).
- Pentru următoarele puncte acul se scoate pe dos la distanță de trei puncte (vezi punctele trasate cu gri pe desen – acelea vor reprezenta următoarele puncte). Pentru a forma un nou punct se înfige iarăși acul la jumatatea distanței între capătul ației și punctul anterior.
- Punctul poate fi format din 2, 3, 4 sau mai multe fire, în funcție de modelul ales și de grosimea pânzei.
- Acest punct de cusătură poate folosi și la unirea a două bucăți de pânză, având o rezistență mai mare.

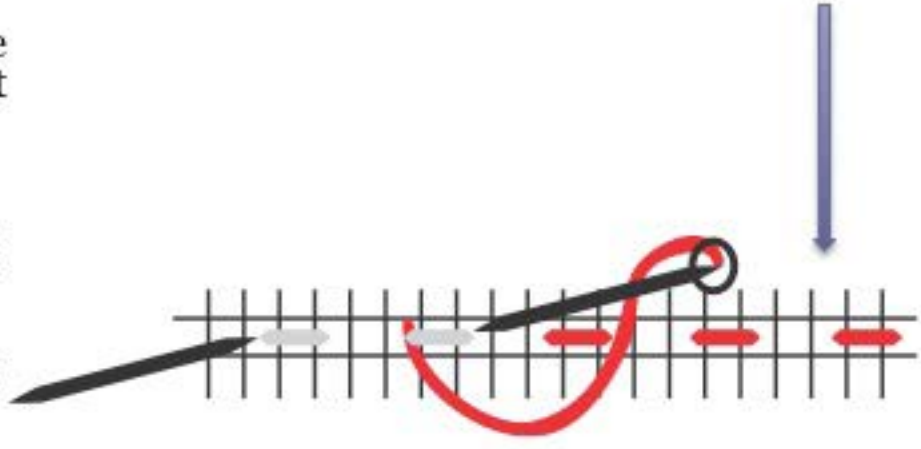

Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

Punctul de tighel

- Tighelul este utilizat îndeosebi pentru broderii și cusături. Este un punct de contur ce poate fi utilizat atât pe orizontală cât și pe verticală.
- Pentru a-l realiza se pornește scoțând acul pe față la distanță de un punct față de locul de pornire al modelului (marcat cu săgeată).
- Prima îmunsătură pe față se face din punctul de plecare al modelului (sau din locul unde se termină punctul anterior – pentru continuare), iar de pe spate acul se scoate la distanță de un punct înainte.
- Punctul poate fi format din 2, 3, 4 sau mai multe fire, în funcție de modelul ales și de grosimea pânzei.

Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

Punctul oblic

- Punctul oblic obișnuit se lucrează de la dreapta spre stânga iar împunsăturile se fac oblic, față de țesătura materialului, atât pe față cât și pe dos.
- Acul se introduce oblic, numărând 2, sau mai multe fire, în funcție de model, pe orizontală și pe verticală și se scoate oblic după același număr de fire. Pe față se obține un șir de linii oblice înclinate spre dreapta iar pe spate un alt șir de linii oblice înclinate în sens invers.
- Punctul oblic poate fi folosit pentru a obține cruciulițe (bumbi) prin executarea, prima dată, a unui șir de punce oblice înclinate într-o direcție, iar după aceea, a unui șir de linii oblice în cealaltă direcție.

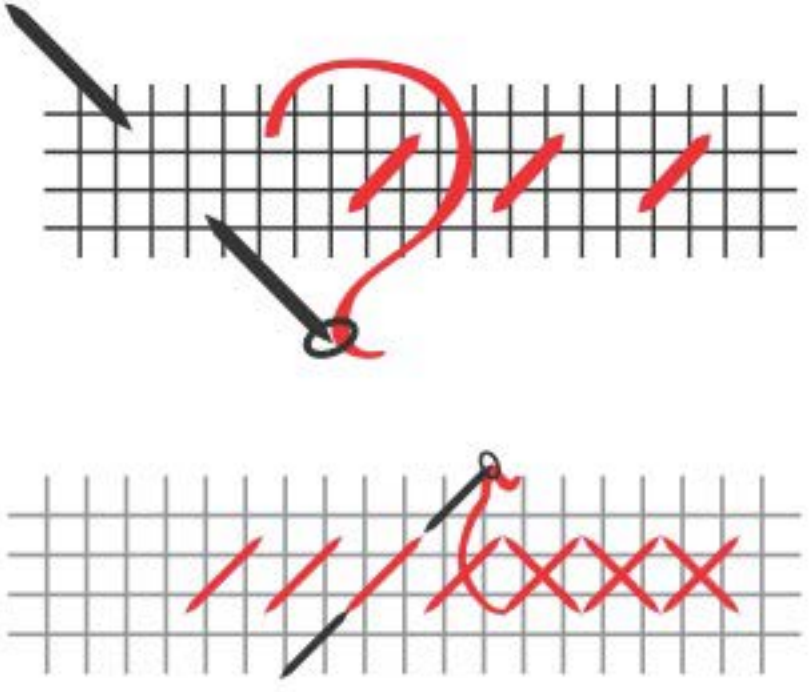

Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

Punctul în cruce

- Cruciulița se lucrează în două șiruri de puncte oblice orientate în direcții opuse.
- Când se lurează un fond, sau un șir de cruciulițe mai lung poate fi folosită tehnica simplă descrisă la capătul slide-ului anterior sau, la capătul primului șir de puncte oblice, ieșim cu acul în partea de sus (în partea opusă la distanță de 1 punct vertical) și putem lura de la stânga spre dreapta.
- Pentru a face dintr-una un șir de cruciulițe putem lucra după cum urmează: începem prin a ieși cu acul în colțul din dreapta sus si facem prima line oblică pe față, spre stânga. După aceea ne întoarcem și ieșim cu acul în colțul din dreapta jos si executăm un punct oblic în direcția opusă – acul se scoate pe față oblic la distanță de 1 punct . Pentru cruciulițele următoare prima line oblică se face de jos in sus, spre dreapta, iar acul iese înapoi pe față jos, **vertical**, în dreapa cruciuliței pe care o lucrăm, completăm cruciulița și se repetă... (imaginea de sus)
- Ca variantă se poate porni din dreapta jos a șirului de cruciulițe, iar trecerea la cruciulițele următoare să se facă pe **orizontală**, prima linie oblică se face spre dreapta jos, ieșim cu acul la 1 punct spre stânga, completăm cruciulița ieșind cu acul la 2 puncte... (imaginea din mijloc).
- O ultimă variantă ar fi să facem primul șir de puncte oblice ieșind cu acul vertical în sus și să completăm liniile oblice în sens invers ieșind cu acul vertical în jos... (imaginea de jos).

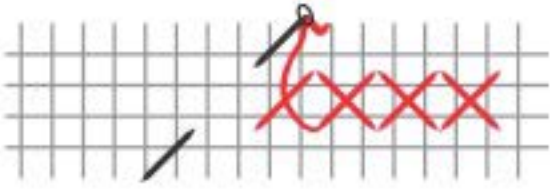

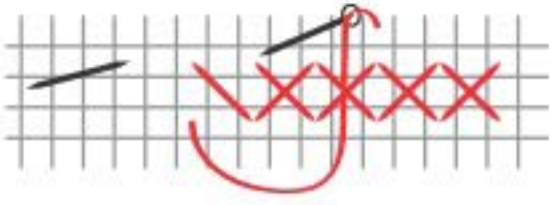

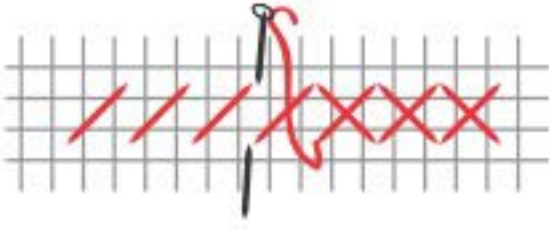

Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

Întrebări...

Cu răbdarea,
Treci marea.

Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

Modele...

Câte un model pentru fiecare participant, etamină, ace, ață colorată și o "temă de casă":

- Să încercați în familia Dvs., în cercul de prieteni, să deslușiți semnificația modelului ales/ primit

În cursul întâlnirii următoare vom discuta semnificațiile modelelor.

Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național